

Проліски

Олег Буцень

Вони йшли лісом, вузькою мокрою стежкою. Сніг іще лежав довкола, але вже посірілий, в рудих плямах, у шматочках кори, засмічений усяким лісовим дріб'язком. Тепер Вадимко і не шкодував, що вони з батьком не взяли лиж: ото була б морока тягати їх на собі!

Батько йшов попереду, важко ступаючи великими черевиками. На його плечі злегка погойдувалась темно-синя спортивна сумка з маленьким слюдяним вічком, в яке Вадим ще заздалегідь вставив цупку картку з власноручним написом: "Смирнов В. А."

Коли батько уповільнював кроки або зупинявся, Вадимко й собі робив те саме і пильно вслухався у лісову тишу. І тоді звідкілясь із-за дерев долинав то діловий стукіт дятла, то скрекотіння сойки, а то тоненький спів зяблика. Такий тоненький, чистий, наче справжній лісовий дзвіночок: пі-пі-пі, пі-пі-пі. Вони повертали голови і обережно шукали очима маленьку пташку, немов боялися її налякати. А вона, вмостившись на вершині стрункої осички, щедро розсипала навкруги співуче срібло свого весняного дзвіночка. Та ось дмухнув вітер, осичка змахнула голими гілками, і пташка замовкла...

Нарешті вони вийшли на широку галявину, осяяну сліпучим сонцем. Його було так багато, що Вадимко аж очі замружив.

Він підставив праву щоку сонцю, вдихнув на повні груди вогке, з різким весняним запахом повітря.

— Добре як! — мовив і враз схаменувся: це мамі можна так сказати, а батькові... Він зігнав з обличчя набіглу усмішку, примружив око і вже повагом додав: — Весна!

Трохи ліворуч димчастим парканом на тлі блакитного неба сірів гай, і вони попрямували до нього. То там, то тут обабіч стежини чорніли таловини, наче острови серед білого сніжного моря. Інколи під черевиками чвякало, і Вадимко відчував, як липка масна земля хапала його за ноги, немов хотіла сказати: не поспішай, подивись навкруг — яка краса! Але він важко витягав ноги з багна і квапливо наздоганяв батька. Вони йшли за пролісками.

Ще ніколи в житті Вадимко їх не збирав, не торкався рукою жодного проліска в лісі. Минулої весни він купив на вулиці букетик цих тендітних квіток, загорнутих у широкий листочок, і подарував його мамі. Як мама зраділа тому маленькому букетику! А ось зараз вони з батьком назбирають хіба ж такі букети пролісків! Щоб мама цілий рік пам'ятала про них, до наступної весни. А ще було б добре принести проліски до школи і завтра, Восьмого березня, подарувати всім дівчатам, думав собі Вадимко. Хлопці ще ніколи їм такого подарунка не робили, все листівки та якісь там витребеньки дарували. А справжніх квітів — ніколи.

Вадимко наздогнав батька і затюпав поруч. Мовчав, все роздивлявся навколо — так кортіло першим знайти весняну квітку! А проліски ніяк не траплялися на очі. Він

забігав і наперед, заглядав і в дальні бічні таловини — сама гола земля та зблякла торішня трава.

— Тату,— нарешті не витримав Вадимко,— коли ж ті проліски будуть? Може, їх тут зовсім нема?

Батько зупинився, повернувся: мабуть, Вадимко стомився, коли так спитав. Та ж хитрий, прямо не скаже.

— Ось уже в тому гайку повинні бути,— і кивнув на рідку купку дерев попереду.— Там їх знаєш скільки? Не донесеш.

— А ти звідки знаєш?

— Ет, звідки та звідки. Чув, як у лісі дятли розмовляли? Цюк та цюк по дереву дзьобом. То вони азбукою Морзе про всі лісові новини перемовлялись. А я ж радист. От і підслухав, де ті проліски ростуть. Ну, не журись,— додав уже зовсім просто, без жартів і поклав руку на синове плече.— Давай перепочинемо.

Сіли на повалене дерево. Вадимко скинув шапку. Свіжий вітер пробіг по волоссю, повіваючи приємною прохолодою спітнілу голову. Батько простяг довгі ноги, немов виставив сонцю змокрілі підошви, щоб підсушило.

— А зайці тут є? — спитав Вадимко, оглядаючись.

— Є. Тільки зараз хіба побачиш їх? Міняють зимові кожушки на літні. А знаєш, мені здається...— батько підібрав ноги, нахилився,— здається, коло цього дерева недавно крутився заєць. Ось і слід його. Дивись.

Вадимко випростався, витягнув шию і втупився в чорну землю, що вже встигла відтанути коло поваленого дерева.

— Та дивись пильніше. Ось тутечки він стояв, потім пішов до тебе, проминув. Краще дивись!

Хоч як придивлявся Вадимко, ніяких заячих слідів не бачив. Він і очі витріщав, і головою крутив — хоч би тобі що! Навіть носом шморгнув, немов хотів вловити запах того загадкового заячого сліду. І раптом — ну й ну! — просто на нього глянув з-під мокрого торішнього листка маленький пролісок. Списик зелененький, а сам блакитний, ніжить на осонні під деревом.

— Тату! — зрадів Вадимко і відчув, як йому перехопило віддих.

— Що там, зайця побачив? — весело підморгнув батько. Видно, він давно вже Запримітив того проліска, от і вигадав про зайця.

Вадимко схилювався до квітки і торкнув її пальцем. Така маленька, ніжна — рукою не погладиш. Зелений паросток хитнувся і знову випростався.

— Та тут він не один! Ось дивись!

За кілька хвилин Вадимко назбирав маленький букетик, правда, ще не такий, щоб можна було його подарувати мамі. Але ж букетик!

До гайки вони дісталися швидко: Вадимкові наче хто чо-боти-скороходи взув. А гай і справді був щедрий на проліски. Напевно, ще ніхто з любителів перших весняних квітів не встиг заблукати сюди. Снігу тут було мало, сонце обігріло південний схил, і білі проліски не ховалися від теплих Вадимкових рук.

Потім вони їхали додому електричкою. У вагоні було душно, у вікна світило сонце, гаряче, як улітку надворі, колеса вицокували свою безконечну пісню. Хилило на сон. Вадимко то мружив очі, то силоміць розплющував. Йому примарилось, що проліски задихаються в сумці від духоти і то вже не колеса співають, а вони кволо шепочуть: пити, пити, пити... Він дістав із сумки газету з квітами і розгорнув на столику. Проліски ще були свіжі, але вже втратили недавню стрункість, схиляли голівки. Вадимко побризкав на них водою з пляшки. Кілька пасажирів з цікавістю глянули в його бік. А один навіть окуляри наставив і зумисне блиснув сонячним зайчиком. Вадимко зашарівся, знітився, присунувся ближче до вікна. Може, дядько в окулярах здогадався, кому він даруватиме квіти? Сміється. А спробуй до класу принести — по всій школі видзвонять:

— Останні вісті! Чули? Вадимко квіточки дарує дівчатам. Сам у лісі збирав! Чули?

І колеса вагона, наче у відповідь, весело почали вицокувати: чу-ли, чу-ли, чу-ли...

Та наступного ранку проліски все ж довелося взяти у школу. Він хотів їх непомітно забути і вже почав хутко одягатися, як раптом мати згадала:

— А проліски! — і кинулась до столу, де вони стояли акуратним букетиком у маленькому полив'яному глечикику. — Стільки старався і мало не забув. От куряча твоя голова!

— Та ж я до школи спізнюся! — почав був огинатися Вадимко. — Нам сьогодні рано треба. І хіба це обов'язково — квіти? Ми ж їм і так...

— Треба, треба,— перебила його мати, виймаючи з шухляди прозорий целофановий кульок. — Ви, хлопці, такі дурні, нічого не тямите в подарунках.

На якусь мить вона замислилась, потім відокремила чималий жмут од свого букета, що стояв тут же, на столі, і все це загорнула в целофан. Вадимко нехотя пхнув його в портфель, поверх книжок,— хай мнуться! — і набурмосений рушив до дверей.

"Все одно дівчатам не дам,— злостував він дорогою.— Краще подарую їх Людмилі Степанівні. Фізкультура на другому уроці — ось і подарую".

Задоволений, що знайшов вихід із своєї скрути, Вадимко зафутболив носком шмат цеглини і поспішив до школи.

А коли прийшов у клас, Михась і Генка вже розкладали дівчатам куплені перед тим дарунки. Вадимко запхнув далі в парту портфель, наче боявся, щоб з нього не випали ненароком квіти, і заходився допомагати хлопцям. Він розкладав поздоровчі листівки в останньому ряду коло вікон, а Генка слідом за ним ставив на них по матрешці. "І так непогано, обійдуться і без квітів,— перегортав у голові надокучливі думки Вадимко.— Он Вітька Нечай тільки раз пройшовся із Шуркою Скибою. Ще й, дурний, морозива купив. І ось уже рік ніяк не відліплять од себе "тісто печене, жених і наречена".

Вадимко порозкладав усі листівки і тепер дивився, як хлопці кінчали розносити дерев'яних рожевощок матрешок. А за дверима вже галасували нетерплячі сьогоднішні іменинниці і настійливо пробивалися крізь заслону хлопців до класу.

— Мишку, а Ірці є матрешка? — спитав тихенько Генка, наче боявся, що його почують у коридорі.

— В коробці, — кинув Мишко з протилежного кінця класу.

— Нічого тут нема.— Генка перегорнув зібганий папір.— Нема.

— Як нема?

— А так. Сама коробка порожня.

Підійшов Мишко, теж зазирнув у коробку, розгублено кліпнув очима і уголос почав лічити матрешки, що лежали на партах.

— Шістнадцять...

Він потер лоба, потім метнувся до портфеля і витрусив все, що в ньому було. Сімнадцята матрешка десь поділась.

— Дома ж учора лічив — усі були.

Хлопці, як по команді, повернули голови до Ірчиної парти, на якій самотньо лежала кольорова листівка.

— Знаю! — схопився за голову Мишко.— Це Лінка поцупила. Вчора цілий вечір коло них крутилась. Ну зажди тепер! — посварився він на свою маленьку сестричку, яка зараз, напевне, ще солодко спала, сховавши під подушку чужий подарунок.— Незручно тільки — усім є, а їй нема.— Він посмикав себе за вухо, як робив завжди, коли не знав уроку.— Поспитаюсь у хлопців, може, у них щось є,— і вийшов з класу.

Генка теж покліпав очима над Ірчиною партою з одинокою листівкою і подався за ним на "військову раду".

Вадимко лишився в класі сам один. Якась невловима думка борсалась у голові — він ніяк не міг її схопити. Він уже підійшов був до дверей, щоб і собі прилучитися до хлопців. Але спинився. І раптом метнувся до свого портфеля. Квапливо, наче боячись, що от-от спіймають його на гарячому, дістав з целофану букетик пролісків і рвучко поклав їх Ірці на парту.

— Ну й нехай! — кинув у порожній клас і побіг слідом за хлопцями.